

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петя Георгиева Ковачева от Факултет по химия и фармация при СУ „Св. Климент Охридски“ – член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност "доцент" по професионално направление в секция „Земен магнетизъм" на НИГГГ по професионално направление 4.4. Науки за Земята, научна специалност "Земен магнетизъм и гравиметрия", обявен в Държавен вестник бр. 54 от 04.07.2025 г

Настоящото становище е изготвено на основание на Заповед на Директора на НИГГГ-БАН № 01-229 от 26.08.2025 г. и решение на заседанието на научното жури от 19.09.2025 г. То е съобразено с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ. Становището е съставено от три части и заключение.

I. Изисквания към кандидата

по чл. 24 (1) и чл. 26 (1), (2) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1) и чл. 54 (1) от ППЗРАСРБ и чл. 54 и чл. 55 (3) от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ

Деян Веселинов Лесиярски, роден на 07.12.1983 г., придобива магистърска степен по „Археометрия“ през 2009 г. във Факултета по химия и фармация при СУ „Свети Климент Охридски“. От 2010 г. до 2013 г. Деян Лесиярски е редовен докторант в катедрата по Аналитична химия при Факултета по химия и фармация на СУ, където през 2013 г. защитава успешно докторската си дисертация и придобива образователната и научна степен „доктор“ по специалност „Аналитична химия“. През същата година д-р Лесиярски е назначен в Националния институт по геофизика, геодезия и география при БАН, където заема последователно длъжността „химик-археометрия“ (от 2013 г. до 2018 г.) и „главен асистент“ (от 2018 г. досега). Професионалният опит на д-р Лесиярски включва дейности, свързани с абсолютно датирание на археологически находки от изпечена (горяла) глина чрез археомагнитен метод; определяне на максимални температури на изпичане и други магнито-диагностични изследвания на археологически керамични образци; анализи със спектрометрични физикохимични методи; обработка и публикуване на получените резултати.

Д-р Деян Лесиярски е специализирал в чуждестранни институти и университети, по различни теми, свързани с археометрия и анализа на археологически материали, в т. ч. в Германия, Кипър, Словения и Испания.

За периода 2014 – 2024 г. д-р Деян Лесиярски има участие в 8 научно-изследователски проекта, финансирани от различни източници, като в 7 от тях е член на научния колектив и в 1 е ръководител.

Деян Лесигярски има преподавателски опит в Институт за академични и организационно-контролни хармонизирани центрове при УниБИТ, където за последните 3 учебни години (2022-2023, 2023-2024 и 2024-2025 г.) води курс по Археометрия.

Проверката на предоставените за конкурса материали не показва липса на информация, нито наличие на нарушения в процедурата за допустимост и кандидатът Деян Веселинов Лесигярски е допуснат до участие в конкурса.

II. Изисквания към научноизследователската и научно-приложната дейност

по чл. 24 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 26 (1) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 54 от ППЗРАСРБ, чл. 54, т.1, т.4, т.5, т.6 и чл. 55 (3) т.2 от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ

1. Описание на предоставените научни публикации

Деян Веселинов Лесигярски е предоставил за участие в конкурса общо 18 научни публикации, които не са включени в списъка за получаване на научната степен „доктор“. В обобщената справка тези публикации са разпределени по групи показатели със съответстващите им брой точки. От представената информация се вижда, че определените в Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България минимални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ са изпълнени.

В показател „група В“ са представени четири научни публикации в издания, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science и принадлежащи към квартал Q1, формиращи общ брой от изискваните 100 точки.

Показател „група Г“ се състои от 14 публикации, 12 от които са включени в реферирани и индексирани в Scopus или Web of Science списания, а 2 са публикувани в национални научни издания. Разпределението на публикациите по квартали е следното: Q1 – 3 публикации, Q2 -2 публикации , Q3 – 4 публикации, Q4 – 3 публикации. Общият брой точки в „група Г“ са 223, при необходими 220.

В показател „група Д“ са включени 12 цитата на 6 публикации, в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science, образуващи общо 60 точки, с което се покриват минималните изисквания. Следва да се отбележи, че цитатите са получени през последните 2 години, което показва актуалността и важността на научните изследвания на кандидата.

Представените публикации обхващат четири основни научни направления в областта на археометричния анализ, използващи магнитни, физикохимични и спектрометрични методи за изследване на археологически материали:

1. Анализ на керамични артефакти и изпечена глина чрез магнитни характеристики и техники като XRF, XRD, Raman и електронна микроскопия за определяне на изпичане, състав и технологични процеси.

2. Оценка на антропогенното замърсяване в градска среда с магнитни измервания, XRF и SEM за идентифициране на източници и състав на замърсители, включително сезонни и пространствени вариации.
3. Изследване на металургичната технология и развитие чрез химичен и металографски анализ на метални артефакти (мед, сребро, злато, желязо), с акцент върху технологични и хронологични аспекти, включително тракийски златни съкровища и ранносредновековни железодобивни комплекси.
4. Анализ на минерални материали в строителни и художествени обекти с ICP-AES, XRF и термично обработване, подпомагащи консервацията и датировката на древни сгради и произведения, като изследванията включват и творби на Димитър Добрович и икони.

Тези направления демонстрират мултидисциплинарен подход, съчетаващ магнитни, физикохимични и спектроскопски методи с археологически интерпретации, който разкрива детайлна информация за технологиите, материалите и опазването на археологическите и исторически находки.

2. Приноси на кандидата в предоставените научни публикации

Авторът има съществен личен принос в интердисциплинарни изследвания в областта на археометрията, при които са прилагани инструментални физични, физикохимични и химични методи за анализ на археологически артефакти и културно-исторически обекти. Той е разширил обхвата на приложение на магнитни и немагнитни методи в България, като е допринесъл за получаването на ценна аналитична информация и изясняването на ключови въпроси, свързани с археологическите проучвания и опазването на културното наследство. Това е в съгласие с националните приоритети за развитие на науката в България, свързани с културно-историческото наследство и националната идентичност.

В над 60 % от представените публикации за конкурса, кандидатът има водещ, или определящ принос, което показва активната и значима роля на д-р Лесигярски както в разработването на методологии, така и в реализацията на конкретни изследователски проекти с мултидисциплинарен характер.

III. Мнения, препоръки и бележки

Нямам критични бележки към представените за конкурса документи и приноси. Познавам Деян Лесигярски от времето, когато беше студент, а впоследствие и докторант по „Археометрия“ в катедра Аналитична химия при Факултета по химия и фармация на СУ. Личните ми впечатления от него са за сериозен и отговорен колега с широки познания в областта на химията, археометрията и инструменталните методи за анализ, които успешно прилага за решаване на разнообразни интердисциплинарни научни задачи. Считаю, че изборът на д-р Лесигярски за „доцент“ би бил напълно заслужен и би обогатил научния потенциал на НИГГГ – БАН, чрез неговото активно участие в бъдещи интердисциплинарни проекти и обучението на млади специалисти.

Заключение

От направената проверка на представените материали за конкурса на кандидата Деян Веселинов Лесигярски не са констатирани нарушения в процедурата. Спазени са изискванията по чл. 24 (1), т.1, т.3, т.4, т.5, (2) и чл. 26 (1) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 54 от ППЗРАСРБ чл. 54, т.1, т.4, т.5, т.6 и чл. 55 (3) т.2 от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ.

Предоставените документи и публикации по конкурса показват, че кандидатът напълно отговаря на всички необходими изисквания, което ми дава основание да препоръчам на Научното жури да предложи на Научния съвет на НИГГГ – БАН гл. ас. д-р Деян Веселинов Лесигярски да бъде избран за академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 4.4. Науки за Земята, специалност „Земен магнетизъм и гравиметрия“.

Дата: 09.10.2025 г.

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

/доц. д-р Петя Ковачева/